

Antoni Querol Gómez Topògraf i Doctor en Geografia i Història

«La viticultura i el turisme són les eines de futur per a la Terra Alta»

Entrevista

Estudis de les comarques ebrenques. Tot i ser qualificat de territori perifèric, les Terres de l'Ebre compten amb una situació geogràfica favorable, a igual distància de centres urbans de primer ordre

ANTON MONNÉ
TORTOSA

Antoni Querol Gómez, (Roquetes, Baix Ebre, 1953), és topògraf i llicenciat i doctor en Geografia i Història. Membre del Col·legi Oficial de Geògrafs i de la Asociación de Geógrafos Españoles (AGE), ha dedicat la seva activitat professional a l'empresa privada i a la docència universitària com a professor adjunt de Medi Ambient, a la Universitat Internacional de Catalunya al Campus de l'Ebre, i professor tutor de Geografia, Ecologia i Medi Ambient, al Centre Associat de la UNED de Tortosa. És un dels autors del gran Atles de la Reserva de la Biosfera de les Terres de l'Ebre.

S'ha dedicat a l'estudi econòmic i poblacional de les comarques de l'Ebre, havent publicat els del Baix Ebre, el Montsià i la Ribera, i està a punt de sortir el de la Terra Alta.

Malgrat existir estudis geogràfics en conjunt, cap ho feia actualment de cadascuna de les comarques de manera individual, i vaig pensar que les Terres de l'Ebre ho mereixien. És un territori que va ser poblat des de l'antiguitat, com ho demostren la quantitat de restes arqueològiques presents, amb una gran importància històrica, i crec que amb un futur esperançador.

Dins les Terres de l'Ebre, la comarca més deprimida és la Terra Alta. Per què s'ha produït aquesta diferència territorial?
Són una sèrie de factors en conjunt: el relleu, la situació, el clima, les comunicacions, la demografia, l'economia i la història. Totes aquestes qüestions són les que intento analitzar en el treball que sortirà, desitjo, cap a Sant Jordi, que completa els estudis de les quatre comarques.

Ens pot explicar els motius que l'han portada a la situació actual?

Els factors que he enumerat, al igual que a la resta de les Terres de l'Ebre, se'ns qualifica com el que geogràficament i econòmicament

Antoni Querol, a tocar del riu Ebre a Tortosa. FOTO: JOAN REVILLAS

ment som un territori perifèric. Malgrat que per situació, el conjunt territorial es troba en un marc favorable dintre de l'arc de la Mediterrània, a una distància de centres de primer ordre (a menys de 200 quilòmetres) com Barcelona, Saragossa, València i Mallorca (malgrat a ser insular), i d'altres de segon ordre i més propers (a menys de 100) com el Camp de Tarragona, Lleida i la plana de Castelló. No existeixen les sinèrgies interiors i exteriors per a un correcte desenvolupament comarcal i territorial, que desgraciadament no s'acaba de produir. La comarca de la Terra Alta, per la heterogeneïtat del conjunt del territori i per la seva situació, veu agreujada aquesta qualificació de perifèria interior i exterior de forma més acusada.

Entenc que la implantació del reg de la Terra Alta, de l'aigua del riu Ebre, ha servit per establir les produccions agràries, i haurà promociat l'economia de la comarca.

Tota realització que millori el desenvolupament demogràfic i econòmic, sempre respectant la sos-

«La Terra Alta ofereix al turisme qualitat del paisatge, tranquil·litat, bona gastronomia, rutes del vi i patrimoni històric»

tenibilitat territorial, és desitjable. La Terra Alta és com he titulat en el darrer estudi comarcal de les Terres de l'Ebre, el celler de les nostres comarques, amb una gran producció i qualitat vitivinícola, i tot el que sigui promocionar i adequar, és millorar i multiplicar les expectatives socials i econòmiques.

El turisme pot ser un factor econòmic, havent-se implantat una setantena de cases rurals i una bona xarxa de restaurants. És possible que el turisme animi l'economia?

La Terra Alta i en general tot el territori, estan en un gran moment del sector turístic. La qualificació

com a Reserva de la Biosfera, amb els Parcs Naturals, el litoral amb el Delta i el gran patrimoni natural i urbà (civil i religiós), fan que les Terres de l'Ebre, i la comarca de la Terra Alta no és una excepció, tinguin el turisme com un actiu de futur. Les cases rurals són per a aquesta comarca un recurs turístic essencial i de primer ordre, per la qualitat del paisatge, tant natural com urbà, la gastronomia, les rutes del vi (amb els impressionants cellers de Gandesa i el Pinell de Brai de Cèsar Martinell, deixeble de Gaudí) i si m'ho permet, la tranquil·litat, que en períodes de vacances és important.

La viticultura i la DO Terra Alta han aconseguit que els vins de la comarca siguin coneguts arreu del món.

Els vins de la DO Terra Alta, sempre coneguts i degustats al territori, actualment tenen un gran mercat nacional i internacional, amb una gran qualitat i exportacions tant a la Unió Europea com als Estats Units, i altres parts del planeta. El Consell Regulador està fent una gran tasca en tots els aspectes. Penso que la viticultura i el turis-

me són les dues eines de futur més importants de la comarca.

A Gandesa es disposa d'un polígon industrial significat, amb empreses com Gràfiques Salaet o Freslhy, entre altres, que creixen i amplien plantilles. Poden fer canviar el futur de la comarca?

Evidentment, la indústria és un motor de desenvolupament des de sempre i la Terra Alta en períodes passats va tenir una gran tradició industrial, on varen destacar indústries com les del paper, materials de construcció i la confecció, malgrat que va tenir una davallada al segle actual, i a l'any 2016 presentava el valor de VAB industrial més baix del país. Actualment aquesta tendència està canviant i empreses com Gràfiques Salaet, amb la seva gran producció i varietat de productes industrials i serveis, ja és des de fa anys una de les més importants del conjunt territorial. Freslhy, empresa dedicada als cosmètics, més nova per implantació a la comarca, representa una gran sinèrgia econòmica amb el Camp de Tarragona, al tenir a Reus una gran seu. La joventut anomenada actualment empremadora és essencial per al desenvolupament territorial.

Com creu que es podria revertir el despoblament a la Terra Alta?

La comarca, com gran part de les Terres de l'Ebre, presenta una demografia baixa, o força baixa, amb grans taxes d'envelliment i en casos sobreenvelliment. Les poblacions són petites i en força casos no superen els 1.000 habitants, llevat de la capital Gandesa o Batea i altres com Corbera d'Ebre, Horta de Sant Joan i el Pinell de Brai, que estan entorn del miler. El despoblament es reverteix amb expectatives i oferint una correcta qualitat de vida amb tot el que això comporta. Espero que el nou treball que es publicarà amb la col·laboració del Consell Comarcal de la Terra Alta, sigui una nova eina per al desenvolupament de la comarca i per extensió del conjunt del territori de l'Ebre.